

ZOLCZER PÉTER

A NYELVTANULÁST ELŐSEGÍTŐ ÁLTALÁNOS KÉSZSÉGEK (9. RÉSZ)

Cikksorozatomban előző két részében részletesen átvettünk olyan memorizálási technikákat, amelyek mellett, hogy hosszú távon pozitív hatást fejtenek ki kognitív képességeinkre, kiválóan alkalmazhatók a nyelvtanulás folyamatában is. Ebben a részben azt nézzük meg, hogy milyen módon használhatjuk (és fejleszthetjük) olvasáskészségünket, hogy az nyelvtanulásunk javára váljon. Nyelvtanulási szempontból általában kétféle olvasási módot különböztetünk meg: extenzív és intenzív olvasást. A következőkben azt nézzük meg, hogy miként alkalmazható mindkét típusú olvasás arra, hogy a kellemes olvasásmélység mellett elősegítsük a nyelvtanulást is.

Az extenzív olvasás során lényegében az olvasás élményére és mennyiségére fókuszálunk, tehát az a lényeg, hogy olvassunk, sokat és sokáig, persze mindezt azon a nyelven, amelyen meg szeretnénk tanulni. Egy kezdő itt jogosan teheti fel a kérdést, hogy mégis hogyan álljon neki az olvasásnak, ha alig ért valamit a szövegből. A kulcs a nyelvi szintekhez „igazított” nyelvezetű könyvekben rejlik. Ma már rengeteg regény (vagy más műfajú irodalmi mű is) elérhető kimondottan nyelvtanulók számára egyszerűsített, szinte minden nyelvi szintnek megfelelő nyelvezettel. A lényeg, hogy olyan szöveget válasszunk, ami érdekel és kicsit magasabb szinten van, mint mi vagyunk – fontos, hogy kizökkentsen a komfortzónánkból, tehát bőven legyenek benne ismeretlen szavak és szerkezetek, különben az olvasás nem lesz olyan hatékony (nyelvtanulási szempontból). Mit jelent az, hogy az olvasásra mint élményre kell összpontosítanunk? Azt, hogy ne

álljunk meg minden szónál és/vagy szerkezetnél, amit nem értünk, hanem folytassuk az olvasást. Ha megfelelően választottuk ki a szöveget, a lényegét ugyanis meg fogjuk érteni, és az extenzív olvasásnál ez a lényeg: hogy tudatosan arra figyeljünk, amit értünk, nem pedig arra, amit nem. Nincs szükség rá, hogy aláhúzzuk vagy bármilyen módon megjegyezzük az ismeretlen szavakat, illetve, ahogy a tankönyvekben, különböző definíciók és magyarázatok alapján próbáljuk megérteni az egyes nyelvtani szerkezeteket (ezt pont, hogy az intenzív olvasásnál kell így csinálnunk). Az extenzív olvasás „titka” éppen abban rejlik, hogy az ismeretlen szavak és szerkezetek jelentései és funkciói az olvasás mennyisége és az állandóan jelenlévő kontextus segítségével a tudatos figyelmünk nélkül is rögzülnek, vagyis ha kitaróan és rendszeresen olvasunk (sokat!), a nyelv szavai és összefüggései szépen lassan beépülnek a hosszú távú memóriánkba – és mindez úgy, hogy tudatosan nem memorizálunk semmit. Hogy ez mennyire hatékony módszer, azt nagyon könnyen le tudjuk tesztelni. Szerezzünk be egy a szintünknek megfelelő könyvet, olvassuk el, majd miután befejeztük, kezdjük el előlről. Ha másodjára az tűnik fel, hogy olyan dolgokat is értünk, amelyeket első olvasásra nem, akkor tudni fogjuk, a módszer működik (érdemes kipróbálni, tényleg működik!).

Azt jelentené ez, hogy az intenzív olvasás – amikor kiszótárazzuk az ismeretlen szavakat és utánajárunk a nyelvtannak – nem egy hatékony nyelvtanulási módszer? Nem, erről szó sincs, sőt! Az extenzív és intenzív olvasási módszerek kiegyensúlyozva

növelik egymás hatékonyságát. Itt az a fontos, hogy a két olvasási stratégiát elsősorban a szöveg alapján különböztessük el, tehát legyen egy választott könyvünk, amelyet extenzíven, illetve legyen egy olyan szövegünk, amelyet intenzíven olvasunk. Továbbá érdemes figyelni arra, hogy az intenzív olvasásnál, mivel itt a tudatos megértés a lényeg (akár szavak jelentéseiről, akár a nyelvtanról legyen szó), jóval lassabban tudunk haladni a szöveggel, mint az extenzív olvasásnál, ezért ezt figyelembe véve válogassunk szövegeket. Ugyancsak fontos tudatosítani, hogy az intenzív olvasásnál amellyel, hogy rendkívül lassan haladunk a szöveggel, folyamatosan aktívan memorizálunk, keresünk és gondolkodunk, ezért rövid időn belül azt érezhetjük, hogy szellemileg elfáradtunk. Ilyenkor ne váltsunk extenzív olvasásra, hanem inkább végezzünk valamilyen más tevékenységet.

Mivel minden ember más képességekkel rendelkezik, az extenzív és intenzív olvasás megfelelő egyensúlyban tartására nincs objektív mutató vagy képlet, ezért magunknak kell rájárnunk, hogy nálunk (szubjektíve) mi a leghatékonyabb arány. Az viszont elmondható mindkét típusú olvasásról, hogy fél órától kevesebb időráfordításnak egyiknél sincs értelme, tehát ha csináljuk, akkor legalább (!) 30 percet szánjunk mindkettőre. Kezdetnek, a saját nyelvtanulási módszereink kiegészítéseként, érdemes kipróbálni felváltva, egyik nap intenzíven, másik nap extenzíven olvasni. Figyeljük meg, rövid időn belül megmutatkozik majd, hogy esetünkben milyen arány az arany középut. Jó olvasást!